

Anatomia d'un poble
Estudi econòmic de
la viabilitat d'un
Estat català

Memòria per optar al millor
Treball de Recerca en el Premi Bon Preu
per la Universitat de Vic

*“No sabem encara ahont anem. Ni si serà junts
o separats. Bé. De totes maneres ens trobaran amb
l'ànim dispost i tranquil. Hem donat un to,
i no desentonarem”*

Juny 1935. Presó de Madrid

Lluís Companys

RESUM (català)

En aquest treball s'estudia la viabilitat econòmica d'una Catalunya independent, les conseqüències que comportaria aquest fet i, per tant, si la posició independentista és la millor opció.

El present treball s'estructura en tres parts:

A la primera part, es presenta una introducció fent referència als darrers 300 anys de la història catalana, i després s'ha dedicat un apartat a unes enquestes personals realitzades a la gent de les Terres de l'Ebre per poder així observar amb certesa quina és la perspectiva actual d'alguns catalans davant la qüestió independentista.

A la segona part, s'ha situat la part més important del treball, on s'ha analitzat la balança fiscal d'una Catalunya independent basant-se en els resultats publicats per la Generalitat de Catalunya. Això ha permès trobar uns resultats que seran argumentats i analitzats al llarg del treball.

I per acabar, a l'última part del treball, s'han afegit altres opcions a les que Catalunya també podria optar com bé són el federalisme i el confederalisme.

En el treball també s'annexen l'enquesta realitzada i comentada anteriorment i una entrevista feta a un expert en l'àmbit federalista.

ABSTRACT (anglès)

In this research project the financial viability of Catalonia to be independent and the consequences of this are studied, and if the pro-independence position is the best option.

The present project is organized in three parts:

In the first part, an introduction about the latest three hundred years of the Catalan History is presented, and then a section of a personal survey carried out to people from Les Terres de l'Ebre has been dedicated to see certainly which the present perspective from some catalan people is in front of pro-independence question.

In the second part, the most important part of the research project is presented, where the fiscal balance of the Independence of Catalonia based on results which were published by the Generalitat of Catalonia has been analyzed. This allowed me to find results which will be analyzed and discussed over the project.

Finally, in the last part of the research project, other options have been added that Catalonia could also choose between federalism and confederalism.

In the research, the previous survey carried out and commented and an interview to an expert in the federal field have been added.

ÍNDIX

1. Introducció	6
2. El sentiment independentista català: des dels orígens fins a l'actualitat	8
2.1 300 anys d'història catalana	8
2.2 L'evolució del catalanisme	9
2.3 Com hem arribat a aquesta situació?.....	11
2.4 El sentiment independentista a Les Terres de l'Ebre	13
3. Possibilitats de forma política per a un encaix de Catalunya a Espanya	20
3.1 Estat autonòmic	20
3.2 Estat unitari	20
3.3 Estat federal	21
3.4 Estat confederal	22
3.5 Estat independent	22
4. Situació econòmica actual de Catalunya com a Comunitat Autònoma d'Espanya.....	23
4.1 Les autonòmies de règim foral.....	24
4.1.1 Comparativa del règim comú amb el sistema foral	24
4.2 Principi d'ordinalitat.....	25
5. Balança fiscal d'una Catalunya independent	27
5.1 Amb la independència, quins ingressos addicionals tindria Catalunya?.....	27
5.2 Quines despeses hauria d'assumir un estat català?	31
5.4 Conseqüències d'un Estat propi.....	37
5.5 Arguments en contra de la independència	39
6. Altres opcions:.....	44
6.1 Què passaria amb una Catalunya dins d'una Espanya federal?.....	44
6.2 Hi ha possibilitats d'una Catalunya viable com a estat confederal?	46
8. Conclusions.....	49
9. BIBLIOGRAFIA I WEBGRAFIA	50
ANNEXOS.....	54

1. INTRODUCCIÓ

Aquest Treball de Recerca es centrarà en un estudi econòmic sobre la situació que suposaria la hipotètica independència per a Catalunya.

Actualment Catalunya és un Estat Autòmic d'Espanya, és a dir, Catalunya forma part de l'Estat Espanyol. El fet, però, és que en els darrers anys ha estat manifestant la seva voluntat d'accedir a l'autodeterminació. No obstant, l'esperança d'un futur millor com a conseqüència d'un estat independent no és del tot evident.

Basant-se en aquesta qüestió, s'ha decidit dur a terme una anàlisi sobre la viabilitat d'una possible independència de Catalunya. Per tant, aquesta serà la principal hipòtesi en la qual es centrarà el present treball.

En general, s'ha dut a terme una cerca sobre quin seria el resultat de la balança fiscal que suposaria tenint en compte Catalunya com un estat independent. Tanmateix, no solament es basarà amb les especulacions independentistes, sinó que es vol anar un pas més enllà i observar diferents alternatives que suposarien un efecte igualment positiu per al bé de Catalunya.

Arran d'això, també s'ha fet cerca de quin seria l'efecte en cas d'aconseguir un estat federat o confederat.

Concretament els objectius a desenvolupar seran:

- Analitzar la situació econòmica que presenta Catalunya actualment com a Comunitat Autònoma d'Espanya.
- Estudiar la balança fiscal que suposaria, hipotèticament, la independència de Catalunya, juntament amb les conseqüències que comportaria.
- Argumentar altres possibles opcions a les quals podria accedir l'estat Català.

Per tal de poder realitzar amb èxit els punts plantejats anteriorment, s'ha analitzat la informació obtinguda de diferents fonts, sobretot s'ha tingut molt en compte l'article publicat per les economistes Núria Bosch i Marta Espasa, i també a la Generalitat de Catalunya ja que ha facilitat dur a terme el treball

gràcies a les seves publicacions periòdiques sobre les balances fiscals de Catalunya. A més a més, arran de les enquestes realitzades per mi mateixa s'ha pogut observar amb més claredat quina és la consciència general que tenen alguns catalans sobre aquesta qüestió econòmica de la independència. I finalment, les entrevistes personals realitzades al senyor Joan Sabaté, senador i ex alcalde de la ciutat de Tortosa, i al senyor Miquel Iceta, l'actual secretari primer de la Mesa del Parlament de Catalunya, tots dos experts en el concepte del federalisme, han ajudat a cercar molt més sobre aquest sistema. Tot això, ha permès el desenvolupament del següent treball.

2. EL SENTIMENT INDEPENDENTISTA CATALÀ: DES DELS ORÍGENS FINS A L'ACTUALITAT

2.1 300 anys d'història catalana

Ens situem al dia 1 de novembre de l'any 1700. Carles II, el darrer dels Habsburgs hispànics, va morir sense descendència directa. Els candidats a la corona van ser Felip d'Anjou, nét de Lluís XIV i de Maria Teresa d'Espanya, i l'arxiduc Carles d'Àustria, fill de l'emperador Leopold I.

El testament de Carles II designava com a successor el candidat Borbó, que va ser proclamat rei l'any 1700 amb el nom de Felip V. Aquest nomenament va obrir un debat ja que l'accés de Felip V al tron espanyol va enfortir el poder dels Borbó a Europa, i ràpidament la Gran Bretanya, Holanda i Portugal, contràries a aquesta situació, van donar el seu suport al candidat austríac i van entrar en guerra contra França i Espanya. Així, la successió al tron espanyol va esdevenir un conflicte internacional, conegut com a Guerra de Successió (1700-1714).

Aquest fet, va comportar una divisió del territori peninsular. Per una banda, una bona part de Castella es va mostra fidel a Felip V, mentre que a la Corona d'Aragó, especialment a València i a Catalunya es manifestava el seu suport per l'Arxiduc Carles.

Finalment, els britànics i els holandesos van manifestar el seu interès a acabar la guerra, van reconèixer a Felip V com a monarca espanyol i es va signar la pau entre els contendents amb el tractat d'Utrecht i amb el tractat de Rastadt.

Pel que fa a l'àmbit del territori català, Felip V va ser acollit sense que s'hi manifestés cap símbol de queixa, tot i així sabien que la introducció d'un Borbó podia acabar significat la implantació d'un sistema centralitzador i uniformista.

Però no va ser aquest sentiment antiborbònic el que va porta al Principat a donar suport a l'arxiduc Carles, sinó que va ser la decisió que va prendre Felip V d'obligar als pagesos a pagar grans impostos per al manteniment de l'exèrcit.

Arran d'això els exercits borbònics i els austriacistes es van enfrontar donant com a resultat una derrota austriacista a la batalla d'Almansa (1707), de manera que les tropes de Felip V van poder controlar la major part del territori.

Només Catalunya i les Balears van continuar fidels a Carles d'Àustria.

Per tant, quan es va signar el Tractat d'Utrecht al 1713 únicament resistien Barcelona i Cardona. Les Corts, reunides a Barcelona, van decidir continuar amb la resistència però només 6.000 combatents van defensar la capital del Principat sota el comandament de Rafael Casanova i Antoni de Villarroya. A la darreria de juliol l'exèrcit borbònic va iniciar el setge de Barcelona i el dia 11 de setembre de 1714 va fer l'assalt final a la ciutat. Tot i la resistència catalana, les tropes de Felip V van acabar ocupant la ciutat i va ser Antoni de Villarroya qui va assumir la responsabilitat de la rendició després que Rafael Casanova caigués ferit. Una setmana després va capitular Cardona, i d'aquesta manera tota Catalunya va quedar sotmesa a l'autoritat de Felip V.

2.2 L'evolució del catalanisme

Un segle després de la promulgació del Decret de Nova Planta (1716), el qual havia derogat tota l'estructura politicoadministrativa de la Corona d'Aragó, a Catalunya s'evidenciava un refús de tot el procés de centralització administrativa i de la temptativa d'imposar-hi les lleis i la llengua castellana. D'aquesta manera al començament del segle XIX el català havia desaparegut com a llengua administrativa i de cultura. Tot i així, seguia present en la comunicació oral entre la majoria de la població. Així, el sentiment catalanista va iniciar-se al segle XIX com a moviment cultural de recuperació de la llengua i de la cultura catalana.

A partir de la dècada del 1840 a Catalunya es van aixecar propostes descentralitzadores que es van concretar en plantejaments federalistes i autonomistes. L'any 1869 un grup de federals catalans van signar el Pacte Federal de Tortosa, l'objectiu del qual pretenia impulsar un Estat federal espanyol. Tot i així, aquesta experiència republicana va fracassar i en va provocar la pèrdua de la seva influència.

Al costat d'un catalanisme que procedia del republicanisme federal, va anar consolidant-se altres opcions dins del catalanisme. En aquest context cal situar la formació d'una entitat anomenada Unió Catalanista.

Aquesta entitat va ser un grup polític format a Barcelona el 1891 per la unió de sindicats i associacions catalanistes que es van posar en contacte arran de la resistència contra l'article 15 del codi civil espanyol que atemptava contra el dret civil català. L'any 1893 una assemblea a Reus organitzada per la Unió Catalanista va proposar la creació d'un Estat propi per a Catalunya. En aquest clima, van començar a aparèixer les primeres publicacions de caire catalanista i es van crear els primers partits de tendències separatistes. Així, arran de la Unió Catalanista, el 1919 neix la Federació Democràtica Catalana, del qual s'origina el que seria el primer grup que es declararia separatista, Estat Català (1922), dirigit per Francesc Macià, president de Catalunya del 1932 fins al 1933.

Macià va intentar assolir la independència per mitjà d'una insurrecció armada el 1926. Tot i així, aquest intent conegut amb el nom de Fets de Prats de Molló va ser un intent fallit però que va arribar a una aliança amb el sindicalisme de la CNT (Confederació Nacional del Treball) i amb les forces obreres per a convocar una vaga general. El fracàs, però, va significar un èxit de propaganda, i el judici a Macià va aconseguir donar un gran ressò a la reivindicació d'independència no només dins del país sinó a escala internacional.

Macià també va fundar a Cuba el Partit Separatista Revolucionari de Cuba i un fet clau d'aquest va ser la proclamació de la Constitució de l'Havana, l'any 1928, que proposava les bases de la Constitució provisional de la República Catalana.

Quan arribem a la dècada dels anys 30 comença la creació dels diversos partits independentistes, aquest és el cas de Nosaltres Sols! fundat l'any 1931 i del Partit Nacionalista Català, integrats a Estat Català, juntament amb el partit creat l'any 1932 anomenat Partit Català Proletari, integrat al Partit Socialista Unificat de Catalunya i el primer precedent d'independentisme socialista.

Amb la caiguda de la Restauració monàrquica d'Alfons XIII i Primo de Rivera, i l'arribada de la República espanyola el 1931, el republicanisme català es va unir i va formar Esquerra Republicana de Catalunya al qual també s'hi van unir

una gran part de l'organització liderada per Francesc Macià, tot i mantenir certa estructura pròpia (les JEREC1).

Quan la guerra civil va escombrar-ho tot, la flama de la independència la va mantenir viva el Front Nacional de Catalunya, que va col·laborar amb les forces aliades durant la II Guerra Mundial amb l'esperança que la derrota del feixisme significués la victòria del bàndol català. Però el retorn a la democràcia no va suposar donar veu i vot als independentistes, al contrari, ja que la Constitució aprovada el 1978 consagrava i actualment també ho fa, la unitat de la “nación española”.

2.3 Com hem arribat a aquesta situació?

Catalunya va recuperar part del seu autogovern el 1977 després que, un cop mort Franco (20 de novembre de 1975), el catalanisme s'expressés amb força en els àmbits social i polític. Aquell any va ser restaurada la Generalitat amb Josep Tarradellas com a president. Posteriorment, després que la Constitució Espanyola fos aprovada en referèndum el 1978 i reconegués que les nacionalitats i regions espanyoles tenien dret a l'autonomia, Catalunya va aprovar també en referèndum el seu Estatut d'Autonomia el 1979 (Estatut de Sau).

L'any següent es van celebrar eleccions al Parlament de Catalunya i les va guanyar el partit de Convergència i Unió (CiU). El líder d'aquest partit, Jordi Pujol, va esdevenir el nou president de la Generalitat i aquest partit es va situar al capdavant del govern català durant t vint-i-tres anys.

Pel que fa a l'economia catalana tenia un destí clar: l'entrada d'Espanya a la Comunitat Econòmica Europea, que es va aconseguir finalment el 1986. Aquest fet va portar com a conseqüència l'eliminació d'aranzels enfront d'unes grans potències industrials i tecnològiques com bé eren Alemanya, França o Itàlia. La integració a aquesta Comunitat va suposar un gran repte, ja que

---

¹ Organització juvenil d'Esquerra Republicana de Catalunya [ERC], també coneguda com Joventuts d'Esquerra Republicana d'Estat Català, que, més enllà de ser una fracció del partit, pretenia actuar com una força nacionalista catalana independent, en especial a partir de 1934.

apareixien els competidors a escala internacional i això va provocar, per exemple, el tancament de moltes empreses que no estaven preparades per a afrontar aquella situació. En aquest context, tal i com estaven les coses, es va fer molt evident la necessitat de reaccionar i guanyar a la competència per tal de no desaparèixer. Tot i això, la entrada a la Comunitat Econòmica Europea va suposar també, i alhora, una gran oportunitat per a Catalunya, ja que va ser precisament l'entrada a aquesta Comunitat el que la va fer interessant per a les empreses multinacionals que volien bases productives a Europa en un país que tingués costos baixos i un entorn industrial favorable. Arran d'això, com que Catalunya complia les dues condicions, moltes empreses japoneses s'hi van instal·lar, com ara la reconeguda empresa Sony.

Retornant al catalanisme, va créixer amb força el partit de perfil catalanista, Esquerra Republicana de Catalunya, que posava en plantejament la independència de Catalunya. Aquest partit, gràcies als 23 diputats que va aconseguir al 2003, va passar a formar part de la coalició de govern formada a més a més pel Partit dels Socialistes de Catalunya (PSC) i Iniciativa per Catalunya Verds (ICV), presidida per Pasqual Maragall.

Quan es van convocar les eleccions al Parlament de 2003, a Catalunya ja feia anys enrere que es comentava la possibilitat que hi hagués un dèficit fiscal. Especialistes en aquest àmbit havien estudiat i quantificat les balances fiscals de les diferents comunitats autònomes i finalment va ser el ministre Pedro Solbes qui va fer el càlcul que confirmava l'existència d'un dèficit fiscal a Catalunya. Arran d'això a finals del 2007, Catalunya juntament amb tot

Occident va entrar en una crisi econòmica. Aquesta crisi ha comportat un enderrocament, tant en milers de llocs de treball, com en la destrucció de moltes empreses.

En termes polítics es va negociar l'elaboració d'un nou Estatut que superés en autogovern l'existent en aquell moment (l'Estatut d'Autonomia del 1979). El nou Estatut d'Autonomia va ser aprovat el 18 de juny de 2006. L'Estatut va provocar una polèmica amb el Tribunal Constitucional (TC) al juliol del 2010, ja que va representar una rectificació del text que ja havia estat aprovat pels catalans, els quals es van manifestar de manera que expressaven el sentiment d'una gran

frustració. I així, la societat catalana va anar avançant cada cop més en la reivindicació de nivells d'autogovern superior. Semblava que anava creixent el suport social cap a una Catalunya independent.

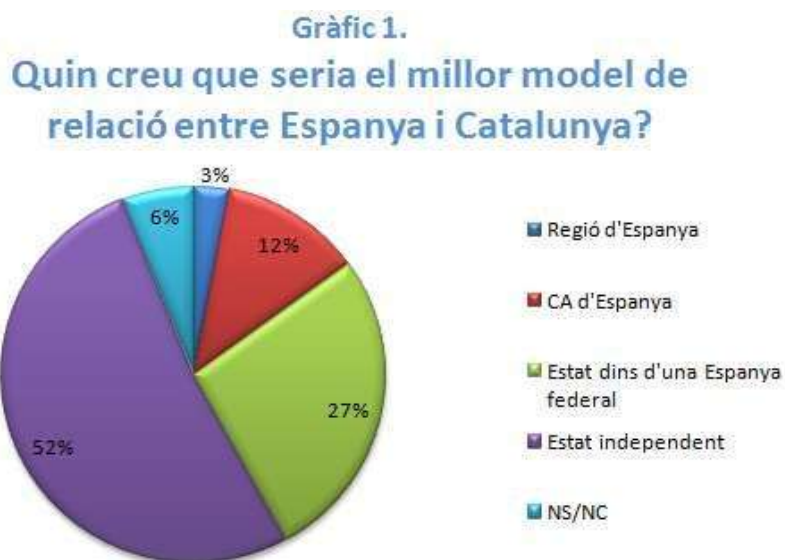
Manifestació realitzada a Barcelona el 10 de juliol del 2010 sota el lema "Som una nació. Nosaltres decidim"

El novembre de 2010 es celebren les eleccions al Parlament de Catalunya amb la victòria per a CiU, amb Artur Mas com a president. Tot i així, per contrapartida, sorgeixen altres partits contraris al "catalanisme", com ara Ciutadans, que aconsegueix tres diputats en les eleccions del 2006 i a les del 2010 i també hi ha bons resultats per al Partit Popular (PP). D'aquesta manera sembla haver-hi un clar contrast entre dos nacionalismes, el català i l'espanyol.

2.4 El sentiment independentista a Les Terres de l'Ebre

Per tal de fer referència a l'actualitat s'ha decidit basar-se en les enquestes realitzades al voltant de les Terres de l'Ebre. Així, a partir dels resultats obtinguts, es podrà observar quines són les estadístiques referents a les perspectives de cada ciutadà respecte a la voluntat de la independència de Catalunya.

Les enquestes contestades són un total de cent i han estat elaborades per mi mateixa. Pel que fa a la mostra ha estat escollida de manera aleatòria a partir dels catorze anys, ja que es considera que ja comencen a estar influenciats per la societat que els envolta i interessava captar aquesta perspectiva. També es volia buscar gent de la tercera edat perquè normalment solen tenir un punt de vista bastant conservador. Però certament el que es volia era examinar totes les edats i analitzar la diferència a mesura que passen els anys.

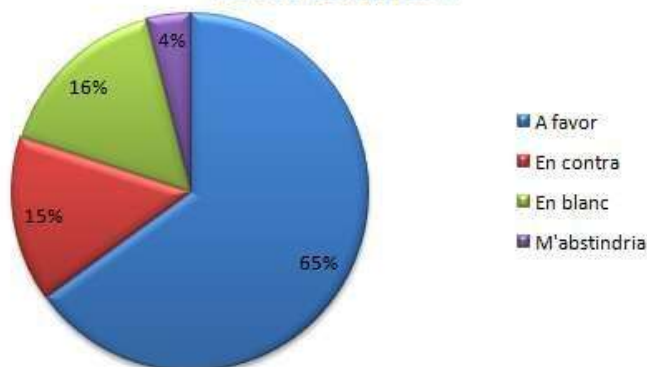

En el gràfic 1 es pot observar clarament com més de la meitat dels enquestats, el 52%, aposten per la independència, repartit a parts iguals entre els dos sexes, és a dir, tantes dones com homes proposen la independència. El segueix no de prop però sí amb un bon nombre de vots el federalisme (27%), que és el model proposat pel partit Socialista (PSC). Un 12% correspon al model actual, al model autonòmic, dels quals una tercera part correspon a la gent gran, que prefereixen no canvia de rumb i seguir pel mateix camí. Finalment un 3% dels enquestats volen una unió centralista per a Espanya. La resta dels enquestats, el 6%, prefereixen no opinar davant la inseguretat ja que no creuen en cap model polític o bé no estan segurs de quin seria el millor camí a seguir.

El gràfic 2 mostra la voluntat de la gent per tenir un Estat propi. En el cas que es celebrés un referèndum sobre la independència de Catalunya un 65% votaria a favor i només un 15% votaria en contra que fa referència als enquestats més conservadors.

Mentre que un 16% votaria en blanc, la qual cosa indica que una minoria no dóna importància a la situació política o bé no tenen clara la viabilitat d'un estat propi català. Finalment, un 4% dels enquestats s'abstindria i prefereix no opinar.

Gràfic 2.
Si es celebrés un referèndum oficial
sobre la independència de Catalunya,
vostè votaria...

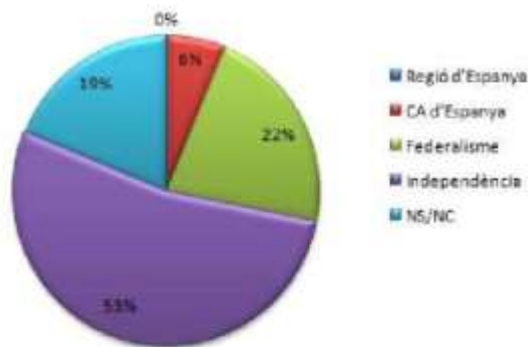
“La veu del poble s’ha d’escoltar i poder expressar-la lliurement”. Home, 29 anys.

Els tres gràfics següents (Gràfics 3) mostren, segons els enquestats dividits per les diferents franges d’edat, quin model de relació seria el millor entre Espanya i Catalunya.

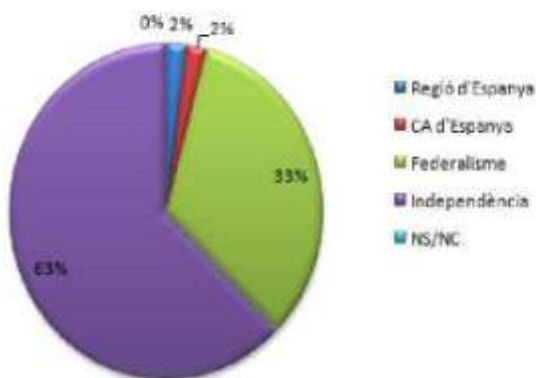
S’observa la variació que hi ha en les diferents edats. En la joventut s’aprecia un clar decantament per la independència, ara bé, els joves s’inclouen a partir de l’edat dels 14 anys, fet amb el qual puc observar que una part d’aquest no opinar al respecte ja que o bé no n’entenen del tema o bé no tenen clara quina és la millor opció. S’observa també que entre els joves hi ha més varietat de respostes que els adults.

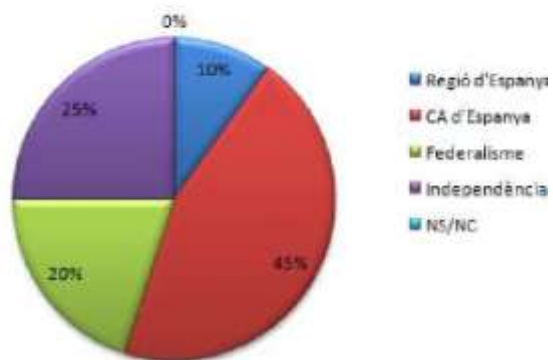
Gràfics 3.
Joves de 14 a 25 anys.

Adults entre 26 i 50 anys.

Gent gran de més de 50 anys.

Pel que fa als adults, la gràfica també destaca la independència amb un 63%, tot i així molts dels adults no dubten en apostar pel federalisme i el valoren amb un 33%. Així, s'observa que a mesura que acudim a gent amb més experiència de la vida les opinions es condensen en aquestes dues opcions.

Finalment, la gent gran destaca per la seva voluntat a continuar amb el model actual, ja que segons alguns enquestats així ho prefereixen i així ho expliquen: *"Sense Espanya no hi ha Catalunya"*. Home, 75 anys.

D'altra banda, hi ha un petit però important percentatge en les opcions de federalisme i independència, 20% i 25% respectivament.

El gràfic 4 ens mostra les perspectives que porten els ebrencs respecte Catalunya. Acabarà sent independent? Els resultats es mostren optimistes i aposten pel Sí, el qual rep la meitat del vots, el 51%.

Segons els comentaris ja no parlen de voler, sinó de necessitar: “*Necessitem la independència*”. Dona, 45 anys.

Tot i així, per contrapartida, un 31% correspon als enquestats que creuen que Catalunya mai no serà un Estat diferent d'Espanya.

A més, pel que fa al termini d'aconseguir la independència es mostren tancats a l'hora de respondre i opten per no contestar degut a la incertesa. Tot i així, hi ha una gran varietat de respostes tal i com indica el gràfic.

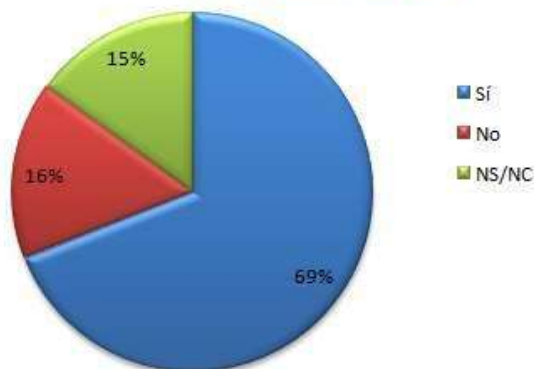

D'aquestes primeres dades s'ha pogut observar fins a quin punt arriba el sentiment independentista, el sentiment per un Estat propi, el sentiment català que molts busquen quan diuen que “*hem de lluitar per una Catalunya lliure*”. Home, 44 anys.

Però el que realment es vol saber, és a dir, l'objectiu principal, és comprovar si les especulacions que es fan sobre la viabilitat d'una Catalunya independent són certes o no perquè es creu que la població en general té el pensament condicionat per les ideologies polítiques amb la qual cosa no es sap del cert si realment un Estat propi ens convindria.

Per això també es va preguntar als enquestats si, independentment de la seva ideologia, creuen que Catalunya és suficientment viable per a independitzar-se, i el gràfic 5 mostra els resultats:

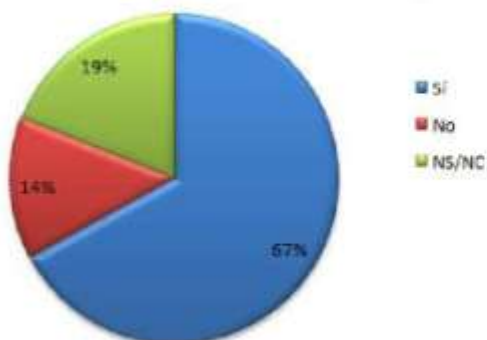
Gràfic 5.
És Catalunya suficientment viable per a independitzar-se?

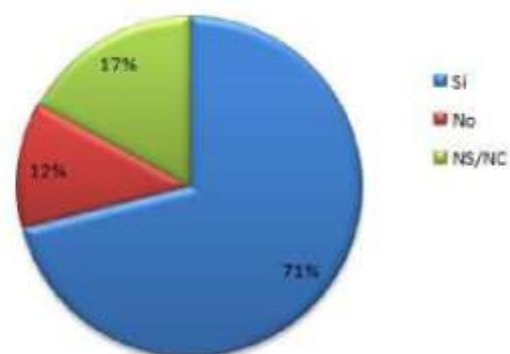
En el gràfic s'observa clarament el pensament que tenen els ebrencs respecte a la viabilitat de Catalunya. Un 69% respon que Sí a la pregunta donada, mentre que només un 16% nega totalment la seva viabilitat atès que "Catalunya deu molt a Espanya". Home, 27 anys. També hi ha un percentatge minoritari, però important, del 15% corresponent als qui prefereixen no opinar degut, possiblement, a la incertesa que suposa una Catalunya fora d'Espanya.

I finalment, els dos gràfics següents fan referència a dos de les possibles conseqüències que podria portar un Estat propi per a Catalunya: Que passaria amb la Unió Europea? La independència comportaria la fi de l'Euro?

Gràfic 6.
Una Catalunya independent hauria de formar part de la Unió Europea?

I tenir l'Euro com a moneda?

Una de les principals incerteses en relació a l'eventual constitució d'un estat català és la de l'encaix d'aquest amb Europa. Concretament, molts catalans es pregunten si aquest nou escenari seria compatible amb continuar gaudint dels avantatges econòmics associats amb la nostra condició actual de ciutadans d'un estat membre de la Unió Europea (UE) i de la zona euro.

Arran d'això, per exemple, en la seva campanya política², els polítics del Partit Popular (PP) insisteixen a dir que Catalunya quedaria automàticament exclosa de la Unió Europea si es constituís en un estat sobirà, és potser per això a que és deguda la incertesa de la gent a l'hora de respondre aquesta pregunta.

Tot i així, el 67% dels enquestats aposten per seguir units a la UE (Gràfic 6). A més, el Cercle Català de Negocis³ (CCN), apunta els arguments clau per rebatre els arguments que diuen que Catalunya no formarà part de la Unió Europea⁴.

Finalment, es comentarà el futur de l'Euro a Catalunya segons l'enquesta, tenint en compte que el dret a l'autodeterminació inclou, en principi, la possibilitat de decidir sobre els arranjaments monetaris que l'economia d'un Estat català sobirà hauria d'adoptar. Ara bé, en el cas de les enquestes realitzades, sembla existir un consens social sobre el desig de continuar amb l'euro com a moneda i de renunciar a una política monetària pròpia (71%).

En tot cas, deixar de ser membre de la Unió Europea i de l'Eurozona no implica que un país hagi de deixar d'utilitzar l'euro com a moneda, ja que Andorra, Kosovo, Mònaco, Montenegro, San Marino i el Vaticà utilitzen aquesta divisa tot i no formar part de la Unió Europea.

---

² Dret a Saber. En el punt 5.5, arguments en contra de la independència, es detallarà.

³ El Cercle Català de Negocis, és una associació empresarial constituïda l'any 2008 que estudia i divulga els arguments econòmics a favor de la independència de Catalunya.

⁴ Disponible en l'article "Catalunya no sortirà de la UE". Octubre, 2012.

3. POSSIBILITATS DE FORMA POLÍTICA PER A UN ENCAIX DE CATALUNYA A ESPANYA

Abans d'iniciar el contingut del Treball de Recerca s'ha cregut convenient contextualitzar tots aquells tipus d'estats als quals Catalunya es podria adaptar, i així facilitar la comprensió posteriorment.

3.1 Estat autonòmic

Les autonomies són, tal com les províncies i els municipis, un resultat de l'organització territorial de l'Estat i un instrument de descentralització. La unitat nacional és indissoluble i les autonomies no es poden federar. En alguns casos necessiten fins i tot autorització de les Corts per firmar convenis entre si.

Actualment Espanya és un Estat d'Autonomies, reconegut per la Constitució espanyola de l'any 1978 en l'article 147.

3.2 Estat unitari

Aquest model es basa fonamentalment en l'existència d'un únic centre de decisió política (el govern) i un únic centre per dictar normes amb rang de llei (el parlament) per a tot el territori de l'estat. D'aquest centre depenen tots els òrgans de l'Administració, que hi estan subjectes jeràrquicament i tenen la funció d'executar, de manera uniforme a tot el territori de l'estat, les decisions i les normes adoptades pel parlament i el govern de la nació.

L'estat unitari es caracteritza per ser un estat amb una única constitució, una única direcció política i un únic òrgan per dictar lleis per a tot el territori, que es divideix únicament en unes circumscripcions merament administratives (els departaments i els municipis) al capdavant de les quals hi ha una única autoritat administrativa (el prefecte i l'alcalde), designada pel Govern, del qual depèn jeràrquicament.

Els principis en què es basa són, doncs, la unitat (un sol estat), la uniformitat (la mateixa llei per a tot el territori) i la centralització (direcció política i direcció administrativa efectuada des del centre).

3.3 Estat federal

L'estat federal és un "estat d'estats", on el poder polític s'exerceix des de dues instàncies, la central (que és la federació), que disposa d'uns òrgans propis (parlament, president i tribunals) i que exerceix les seves funcions sobre tot el territori federal d'acord amb el que preveu la constitució federal, i les diferents instàncies territorials (els estats membres), que disposen cadascuna d'elles d'una constitució pròpia, d'una organització política pròpia i d'uns poders propis que exerceixen només sobre el seu territori.

Així, doncs, en l'estat federal no hi ha només el que se'n diu una divisió horitzontal de poders (executiu, legislatiu i judicial), sinó també una divisió vertical, que provoca que aquell poder ja dividit es trobi també repartit territorialment.

L'estat federal, a diferència de l'unitari, es caracteritza per tenir una pluralitat de centres de poder, una diversitat de normes i orientacions polítiques i una descentralització o distribució territorial de la capacitat de decisió. Així mateix, l'element unitat no desapareix de la definició d'estat federal en tant que només és un únic poder de cara a l'exterior (en les relacions internacionals amb altres estats), manté unes estructures unitàries a l'interior (exèrcit, moneda, sistema econòmic, duanes, comunicacions i símbols) i disposa d'uns òrgans que, en determinades matèries, poden exercir les seves funcions sobre tot el territori de l'estat federal.

3.4 Estat confederal

El model confederal, que també és defensat per algunes formacions polítiques, consistiria en què Catalunya no marxaria del tot d'Espanya, sinó que compartiria sobirania, però amb un major grau de capacitat per decidir polítiques i recaptar impostos, és a dir, una estructura política confederal és el resultat d'un pacte entre països que conserven íntegrament la seva sobirania, la seva ordenació constitucional específica i fins i tot el reconeixement internacional individualitzat.

3.5 Estat independent

La independència és l'autogovern d'una nació, país, estat o dels seus residents i la població, o alguna part d'aquesta, que, en general, fan exercici de la sobirania. Políticament, es veu la independència d'un territori com la situació en què aquest territori es governa a si mateix sense haver d'estar subordinat a cap altre territori. És el cas dels estats. Els moviments independentistes són els que propugnen la independència d'un territori envers l'estat o estats del qual forma part.

4. SITUACIÓ ECNÒMICA ACTUAL DE CATALUNYA COM A COMUNITAT AUTÒNOMA D'ESPANYA

En primer lloc, s'ha analitzat la situació actual de Catalunya, el seu finançament i el resultat de la balança fiscal. Per fer-ho, s'ha tingut en compte que les Comunitats Autònomes d'Espanya es financen amb transferències de l'Estat i amb els ingressos propis o per crèdits.

El càlcul del finançament autonòmic ha estat possible gràcies a la balança fiscal de Catalunya publicada per la Generalitat de Catalunya, la qual informa dels ingressos destrets i de les despeses rebudes.

Aquest càlcul permetrà saber si realment estem patint un dèficit fiscal i a més a més quantificar-lo.

QUADRE 1

Balança fiscal de Catalunya

Milions d'euros

	2006	2007	2008	2009
Ingressos destrets de Catalunya	47.876	51.823	57.403	61.812
Despeses rebudes a Catalunya	33.293	35.910	40.203	45.803
Saldo	-14.493	-15.913	-17.200	-16.409

*FONT: Resultats de la balança fiscal de Catalunya
amb el sector públic central 2006-2009. Generalitat de Catalunya*

QUADRE 2

Balança fiscal de Catalunya

Milions d'euros

	2010
Ingressos destrets de Catalunya	61.872
Despeses rebudes a Catalunya	45.329
Saldo	-16.543

*FONT: Resultats de la balança fiscal de Catalunya amb el sector
públic central any 2010. Generalitat de Catalunya.*

Els quadres 1 i 2 mostren el saldo que va obtenir Catalunya des de l'any 2006 fins al 2010, en els quals s'aprecia una clar dèficit fiscal que va augmentant considerablement amb el pas dels anys. L'any amb més dèficit és de l'any 2008 amb 17.200 milions d'euros, i actualment el dèficit correspon a 16.543 milions d'euros, el 8'5% del PIB.

4.1 Les autonomies de règim foral

El sistema foral és un sistema singular de finançament que s'aplica a la Comunitat Autònoma del País Basc i a la de Navarra. Es caracteritza pel fet de tenir potestat per mantenir, establir i regular el seu règim tributari. Això implica que l'exacció, gestió, liquidació, recaptació i inspecció de la majoria dels impostos estatals corresponen a cada un dels tres territoris del País Basc i a la Comunitat Foral de Navarra. És a dir, són aquests territoris els qui s'encarreguen de la recaptació d'aquests impostos i, de la seva banda, la comunitat autònoma contribueix al finançament de les càrregues generals de l'Estat no assumides, a través d'una quantitat denominada "contingent" o "aportació".

El contingent o aportació econòmica es fixa cada cinc anys i s'actualitza anualment mitjançant l'aplicació a l'import fixat en l'any base d'un índex d'actualització. Aquest índex és l'increment de la recaptació líquida obtinguda per l'Estat en tributs convinguts o concertats des de l'any base fins l'any de càlcul.

L'ingrés del contingent del País Basc es produeix al final de cada quadrimestre, en canvi, l'ingrés de l'aportació de Navarra es produeix a la fi de cada trimestre. Ambdós s'apliquen al pressupost d'ingressos de l'Estat.

4.1.1 Comparativa del règim comú amb el sistema foral

El desenvolupament del sistema foral ha comportat certs conflictes al llarg dels anys, ja que en molts casos han estat considerats com a privilegiats respecte la de resta de les comunitats autònomes.

Comparativa del règim comú amb el sistema foral

FONT: Cercle Català de Negocis: Les raons econòmiques per l'Estat propi

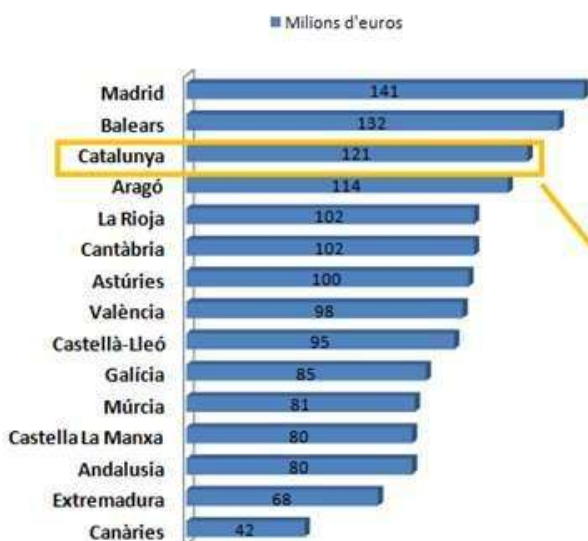
4.2 Principi d'ordinalitat

L'article 206.5 de l'Estatut de Catalunya diu que:

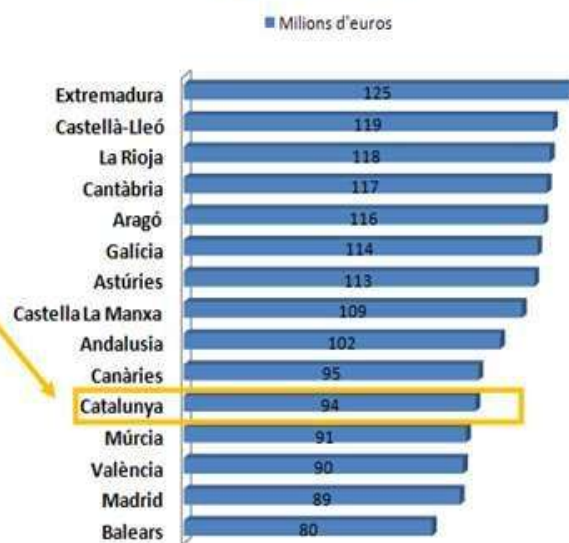
“L'Estat ha de garantir que l'aplicació dels mecanismes d'anivellament no alteri en cap cas la posició de Catalunya en l'ordenació de rendes per càpita, entre les comunitats autònomes abans de l'anivellament.”

I aquest és el cas que passa actualment:

Posició relativa de les CCAA abans de l'anivellament

Posició relativa de les CC després de l'anivellament

Font: Generalitat de Catalunya, abril 2009

A l'hora del repartiment Catalunya resulta penalitzada i cau vuit posicions en el rànquing de recursos disponibles per càpita, respecte a la que tenia abans de l'anivellament.

5. BALANÇA FISCAL D'UNA CATALUNYA INDEPENDENT

Per fer un anàlisi sobre la viabilitat d'una Catalunya independent s'ha de partir dels estudis de la balança fiscal fets per la Generalitat de Catalunya. La balança fiscal es pot definir com la diferència entre la despesa que el govern central realitza a Catalunya i el volum d'ingressos detrets de Catalunya en forma d'impostos. Si els ingressos detrets són superiors a les despeses que el govern central hi realitza estem davant d'un dèficit fiscal. És a dir, la balança fiscal mesura la redistribució entre els territoris d'un país, els diners que l'Estat obté d'uns territoris i dona a uns altres. Aquests estudis permetran conèixer els ingressos fiscals que tindria Catalunya com estat si no hi hagués una part que revertís en l'Estat Espanyol i permetran també analitzar les despeses addicionals que tindria l'Estat Català. Per tant, l'estudi de la balança fiscal estimarà el saldo fiscal que tindria Catalunya com a Estat i això permetrà observar-ne la viabilitat.

Una hipotètica independència de Catalunya tindria un impacte fiscal important perquè els diners que actualment l'administració central de l'estat obté de Catalunya i que mai no retornen a aquesta, no sortirien de Catalunya. Aquests diners que guanyaria Catalunya s'anomenen el "dividend fiscal de la independència".

5.1 Amb la independència, quins ingressos addicionals tindria Catalunya?

Actualment els catalans paguen uns impostos a l'Estat espanyol, a la Generalitat i als governs locals, igual que totes les altres Comunitats Autònomes excepte el País Basc i Navarra. D'aquest impostos a l'Estat espanyol només una part retornen a Catalunya en forma de despesa pública o bé en transferències de recursos. L'altra part no retorna, i contribueix a finançar les despeses generals de l'Estat i la solidaritat envers altres autonomies.

Per fer l'estudi dels ingressos addicionals que tindria Catalunya com a Estat propi s'ha de partir sobre la base de dues grans hipòtesis: es manté el mateix

sistema fiscal, és a dir, el mateix mètode dels impostos, i el mateix nivell de la pressió fiscal.

Els ingressos addicionals que tindria Catalunya serien els impostos que paguen actualment els catalans a l'Estat espanyol, menys les transferències de recursos que fa l'Estat a la Generalitat, ja que evidentment deixarien de rebre's. L'Estat espanyol actualment fa transferències de recursos a la Generalitat, a les diputacions i als municipis. Les dues darreres s'hauran de mantenir, per tant es comptabilitzen com una despesa que haurà d'assumir la Generalitat, en canvi, les transferències que rep aquesta es descompten dels ingressos impositius addicionals, ja que en realitat la Generalitat tindria uns ingressos addicionals provinents dels impostos que actualment paguen els catalans a l'Estat espanyol, però uns ingressos de menys provinents de les transferències que fa l'Estat i que un cop Catalunya esdevingués independent, deixaria de rebre.

D'acord amb els estudis de la balança fiscal, hi ha dues metodologies per a calcular els ingressos impositius que els catalans paguem a l'Estat: l'enfocament del flux del benefici i l'enfocament del flux monetari. El mètode del flux monetari mesura l'impacte econòmic generat per l'activitat del sector públic en un territori, mentre que el flux del benefici estima el nivell de benestar dels individus residents en un territori davant d'actuació del sector públic. És a dir, el primer cas consisteix a imputar els ingressos, bàsicament impostos, al territori on es genera el fet imposable i les despeses al territori on aquestes es localitzen (assigna les despeses al territori on es gasten), en canvi el segon cas consisteix a imputar els ingressos en el territori on resideixen els individus que finalment acaben suportant els impostos i les despeses s'imputen en funció d'on resideixen els ciutadans beneficiaris de la despesa, independentment d'on es localitzi aquesta despesa (assigna les despeses allà on viuen els ciutadans que se'n beneficien).

Pel que fa a l'estudi que es vol realitzar, el mètode que s'utilitzarà serà el del flux monetari, ja que és el que indica amb més claredat els ingressos fiscals que es generen a Catalunya segons el nivell de renda, riquesa o consum, ja que és l'enfocament que ens diu els ingressos que tindria Catalunya si fos un estat independent.

Els anys estudiats són del 2006 fins al 2009 tenint en compte l'impacte econòmic, ja que aquest període inclou anys de crisi i anys en què aquesta encara no havia incidit en els ingressos públics. A més, també s'ha realitzat l'estudi de l'any 2010 publicat recentment, concretament al maig del 2013.

QUADRE 3

Ingressos addicionals de Catalunya com a estat

Milions d'euros

	2006	2007	2008	2009
Impostos directes	17.680	20.813	15.756	11.716
IRPF	9.488	11.024	9.587	6.901
I.Societats	7.836	9.358	5.756	4.393
I.renda no residents	275	341	317	329
I.patrimoni	4	5	5	1
Quotes de drets passius	77	86	90	92
Impostos indirectes	9.689	9.622	7.877	6.014
IVA	7.204	6.850	5.208	3.615
I.especials	1.916	2.183	2.089	1.863
I. sobres primes d'assegurances	286	290	305	304
Tràfic exterior	281	300	273	231
Cotització i exacció de sucre i glucosa	1	0	1	1
Taxes i altres ingressos	738	757	1.201	2.191
Ingressos d'organismes autonòmics, agències estatals i altres	224	231	250	270
Ingressos de la Seguretat Social	23.240	24.849	25.883	25.221
Ingressos empreses públiques	700	799	812	783
SUBTOTAL	52.271	57.071	51.479	46.195
(-) Transferències a Administracions públiques	2.482	3.015	3.537	2.048
TOTAL	49.789	54.056	47.942	44.147

FONT: Resultats de la balança fiscal de Catalunya amb el sector públic central 2006-2009. Generalitat de Catalunya.

El quadre 3 ens mostra els ingressos addicionals que obtindria Catalunya com a estat, segons les hipòtesis establertes anteriorment i la metodologia de càlcul utilitzada. S'observen els ingressos impositius, tan els directes com els indirectes, els ingressos d'organismes autònoms, agències estatals i altres organisme públics; els ingressos de la Seguretat Social, i els ingressos de les empreses públiques. De tots aquests ingressos, es detreuen les transferències de recursos que actualment fa el sector públic central a la Generalitat.

Cal destacar la disminució d'ingressos que té lloc a partir del 2008 a causa de la crisi econòmica. El 2006 es registren uns ingressos addicionals de 49.789 milions d'euros, que s'incrementen fins a 54.056 l'any 2007; en canvi, el 2008 baixen fins a 47.942 milions d'euros i fins a 44.147 el 2009.

QUADRE 4

Ingressos addicionals de Catalunya com a estat Milions d'euros

	2010
Impostos directes	12.989
IRPF	8.941
I.Societats	3.573
I.renda no residents	380
I.patrimoni	0
Quotes de drets passius	106
Impostos indirectes	10.573
IVA	8.064
I.especials	1.931
I. sobres primes d'assegurances	304
Tràfic exterior	268
Cotització i exacció de sucre i glucosa	6
Taxes i altres ingressos	1.612
Ingressos d'organismes autònoms, agències estatals i altres	235
Ingressos de la Seguretat Social	24.966
Ingressos empreses públiques	790
SUBTOTAL	51.165
(-) Transferències a Administracions públiques	1.723
TOTAL	49.442

FONT: Resultats de la balança fiscal de Catalunya amb el sector públic central any 2010. Generalitat de Catalunya.

El quadre 4 mostra l'estudi realitzat per a l'any 2010 que dona com a resultat uns ingressos addicionals de 49.442 milions d'euros. En aquest cas, però, podem comprovar un augment respecte dels anys 2008 i 2009.

5.2 Quines despeses hauria d'assumir un estat català?

Si Catalunya fos un estat, la Generalitat hauria d'assumir una sèrie de competències que actualment encara estan en mans de l'Estat espanyol o que són pròpies d'un estat. L'estudi que s'ha de realitzar pretén dur a terme un càlcul aproximatiu de l'increment de despesa que suposaria per a la Generalitat el fet que assumís totes aquestes funcions. Per fer-ho cal estudiar els estudis de la balança fiscal realitzats per la Generalitat de Catalunya, com els ingressos.

Dins de les funcions pròpies que duu a terme l'Estat espanyol i que hauria d'assumir la Generalitat, hi trobem els serveis públics bàsics, com són ara justícia, defensa, seguretat ciutadana i institucions penitenciàries, i política exterior.

Un segon gran grup de polítiques de despesa que actualment fa l'Estat espanyol i que hauria d'assumir la Generalitat són les relacionades amb protecció i promoció social. Dins d'aquest grup, s'hi trobem els programes de pensions, serveis socials i promoció social, foment de l'ocupació, accés a l'habitatge i foment de l'edificació, i gestió i administració de la Seguretat Social.

Un tercer grup de polítiques de despesa són les relacionades a la producció de béns públics de caràcter preferent. En concret, les despeses que fa en sanitat, educació i cultura. En aquest cas es considera que aquestes són unes competències totalment traspassades a la Generalitat i no té sentit imputar el cost que actualment continua fent l'Estat en aquests àmbits. Per tant, aquestes despeses no es consideren, excepte en dos casos. D'una banda, dins la funció de l'educació, es considera el Programa de beques i ajudes a estudiants, atès que és un programa que no ha estat traspassat a les comunitats autònomes i continua estant en mans de l'Estat. Per a estimar el que suposaria aquesta despesa, s'ha optat per considerar directament l'import de les beques i ajudes que l'Estat atorga als estudiants catalans. La segona excepció fa referència a la funció de la sanitat. I finalment, el principal programa de despesa que es troba sota aquesta rúbrica és l'assistència hospitalària de les Forces Armades.

Un quart grup de polítiques de despesa pròpies d'un estat i que en aquest moment duu a terme el Govern central és el de polítiques de caràcter econòmic. Dins d'aquest grup hi ha les actuacions referents als diferents sectors econòmics, les infraestructures, el transport i les accions vinculades a la recerca, el desenvolupament i la innovació.

Finalment, resta el grup de polítiques de despesa catalogades com a actuacions de caràcter general, dins les quals hi ha els programes d'alta direcció, serveis de caràcter general, administració financera i tributària, transferències a altres administracions públiques i deute públic.

Cal comptabilitzar també la despesa que aporten altres organismes i entitats públiques. Com ara el conjunt d'organismes autònoms, agències estatals i altres organismes públics necessaris per a la configuració d'un estat propi.

Una altra administració que s'ha de considerar és la Seguretat Social i els seus organismes. Actualment, la Seguretat Social està totalment centralitzada, per tant, s'ha de considerar el nivell de despesa que suposaria per a la Generalitat haver d'assumir-la. Si es parteix de la hipòtesi que es mantindria el mateix nivell de prestacions i, per tant, el mateix nivell de despesa, a la Generalitat li correspondria un nivell de despesa corresponent a la que fa actualment l'Administració de la Seguretat Social i els seus organismes a Catalunya segons el criteri del flux monetari, és a dir, comptabilitzar la quantitat actual de les prestacions econòmiques que la Seguretat Social fa a Catalunya.

Finalment, també s'inclouen les empreses públiques destinades a la creació de projectes d'inversió, que en aquest cas s'ha considerat que l'augment de despesa per a la Generalitat es correspondria amb les inversions directes d'aquestes empreses a Catalunya.

QUADRE 5**Despeses addicionals de Catalunya com a estat***Milions d'euros*

Polítiques de despesa	2006	2007	2008	2009
Serveis públics bàsics	915	1.014	1.052	526
Justícia	142	104	99	82
Defensa	305	324	347	343
Seguretat ciutadana i institucions penitenciàries	468	585	605	99
Política exterior	0	0	1	1
Actuacions de protecció i promoció social	1.081	1.116	1.152	895
Pensions	794	832	875	558
Serveis socials i promoció social	72	104	111	101
Foment de l'ocupació	2	2	2	0
Accès a l'habitatge i foment de l'edificació	207	224	160	231
Gestió i administració de la Seguretat Social	6	4	5	4
Producció de béns públics de caràcter preferent	259	322	419	492
Sanitat	41	52	79	103
Educació	196	239	301	340
Cultura	22	31	40	49
Actuacions de caràcter econòmic	1.406	1.604	1.851	2.424
Agricultura, pesca i alimentació	78	62	86	144
Indústria i energia	7	8	27	42
Comerç, turisme i pimes	17	15	14	13
Subvencions al transport	382	242	263	353
Infraestructures	689	980	1.147	1.387
Investigació, desenvolupament i innovació	225	290	306	479
Altres	8	7	7	7
Actuacions de caràcter general	7.287	7.673	9.618	11.385
Alta direcció	22	23	24	15
Serveis de caràcter general	263	239	297	337
Administració financera i tributària	13	15	12	12
Transferències a altres administracions públiques	5.471	5.977	7.731	9.295
Deute públic	1.518	1.420	1.554	1.725
TOTAL	10.948	11.778	14.093	15.721

Seguretat social i els seus organismes

TGSS i entitats gestores	15.037	16.203	17.142	15.076
Mútues AT i MP	1.053	1.294	1.580	1.434
Servei públic d'ocupació	3.383	3.596	4.167	6.617
Fons de Garantia Salarial	93	109	132	174
Servei públic d'ocupació	8	8	9	10

Institut Social de les Forces Armades	22	22	23	24
Mutualitat General de Funcionaris Civils de l'Estat	125	132	136	141
TOTAL SEGURETAT SOCIAL	19.721	21.365	23.189	25.474

Organismes i entitats públiques

Agència estatal d'administració Tributària	212	224	239	236
Consell Superior d'Investigacions Científiques	97	114	59	100
Fons Espanyol de Garantia Agrària	368	365	378	342
Resta d'organismes	200	206	219	225
TOTAL ORGANISMES I ENTITATS PÚBLIQUES	807	900	895	903

Empreses polítiques de caràcter inversor

AENA	485	723	686	554
Aigües de la conca del Mediterrani (AQUAMED)	3	1	4	7
Depuradora del Baix Llobregat	41	0	0	0
Gestor d'infraestructures Ferroviàries (GIF/ADIF)	905	826	930	940
Ports de l'Estat	250	162	170	127
Societat Estatal d'infraestructures Agràries	39	20	19	12
TOTAL EMPRESSES POLÍTIQUES INVERSORES	1.723	1.732	1.809	1.640

TOTAL DESPESES ADDICIONALS	33.199	35.775	39.986	43.700
-----------------------------------	---------------	---------------	---------------	---------------

Font: Resultats de la balança fiscal a Catalunya amb el sector públic central 2006-2009.
Generalitat de Catalunya

En el quadre 5 es pot comprovar les despeses addicionals que hauria d'assumir Catalunya en cas d'un Estat propi.

S'observa entre l'any 2006 i 2009 com les despeses de que hauria de fer-se càrrec la Generalitat van augmentant considerablement, des de 33.199 milions d'euros l'any 2006, fins a 43.700 milions d'euros l'any 2009.

I el quadre 6 representa les despeses addicionals de l'any 2010 amb 44.937 milions d'euros. La qual cosa afavoreix la perspectiva que les despeses addicionals segueixen augmentant.

QUADRE 6

Despeses addicionals de Catalunya com a estat Milions d'euros

Polítiques de despesa	2010
Serveis públics bàsics	531
Justícia	85
Defensa	362
Seguretat ciutadana i institucions penitenciàries	83
Política exterior	1
Actuacions de protecció i promoció social	807
Pensions	557
Serveis socials i promoció social	45
Foment de l'ocupació	0
Accès a l'habitatge i foment de l'edificació	202
Gestió i administració de la Seguretat Social	4
Producció de béns públics de caràcter preferent	452
Sanitat	46
Educació	355
Cultura	52
Actuacions de caràcter econòmic	1.348
Agricultura, pesca i alimentació	48
Indústria i energia	70
Comerç, turisme i pimes	13
Subvencions al transport	217
Infraestructures	703
Investigació, desenvolupament i innovació	281
Altres	16
Actuacions de caràcter general	12.095
Alta direcció	15
Serveis de caràcter general	314
Administració financera i tributària	21
Transferències a altres administracions públiques	9.862
Deute públic	1.884
TOTAL	15.234
Seguretat social i els seus organismes	
TGSS i entitats gestores	19.108
Mútues AT I MP	1.374
Servei públic d'ocupació	6.170
Fons de Garantia Salarial	279
Servei públic d'ocupació	10
Institut Social de les Forces Armades	24
Mutualitat General de Funcionaris Civils de l'Estat	143
TOTAL SEGURETAT SOCIAL	27.107

Organismes i entitats públiques	
Agència estatal d'administració Tributària	235
Consell Superior d'Investigacions Científiques	173
Fons Espanyol de Garantia Agrària	366
Resta d'organismes	227
TOTAL ORGANISMES I ENTITATS PÚBLIQUES	1001
Empreses polítiques de caràcter inversor	
AENA	239
Aigües de la conca del Mediterrani (AQUAMED)	36
Depuradora del Baix Llobregat	2
Gestor d'infraestructures Ferroviàries (GIF/ADIF)	1.180
Ports de l'Estat	135
Societat Estatal d'infraestructures Agràries	3
TOTAL EMPRESES POLÍTIQUES INVERSORES	1595
TOTAL DESPESES ADDICIONALS	44.937

Font: Resultats de la balança fiscal de Catalunya amb el sector públic central any 2010. Generalitat de Catalunya.

5.3 Existeix la viabilitat per a una Catalunya independent?

Un cop comptabilitzats tant els ingressos com les despeses addicionals que suposarien per al nou Estat de Catalunya, es podrà analitzar finalment quin seria el saldo que obtindria. Aquest saldo varia en funció de la conjuntura econòmica, i és per això que el 2007 el guany hauria estat de 18.281 milions d'euros, mentre que el 2009 el guany tan sols hauria estat de 447 milions d'euros (Quadre 7). Això és degut a que com hem vist anteriorment els ingressos cauen precipitadament possiblement a causa de la crisi econòmica i també a l'augment de les despeses vinculades a l'atur.

QUADRE 7

Viabilitat de Catalunya com a estat

Milions d'euros

	2006	2007	2008	2009	2010
Ingressos addiconals	49.789	54.056	47.942	44.147	49.442
Despeses addiconals	33.199	35.775	39.986	43.700	44.937
GUANY	16.590	18.281	7.956	447	4.505

5.4 Conseqüències d'un Estat propi

Com s'ha pogut comprovar, la independència de Catalunya resulta econòmicament viable. Però això no vol dir que no pugui comportar certes conseqüències que poden fer que la població dubti a l'hora de donar el seu vot favorable cap a la independència. Quan parlem de la secessió de Catalunya respecte d'Espanya immediatament ens venen dos mots a la ment: pensions i boicot. Aquestes són dues de les principals temors que poden fer trontollar al poble català. Que passarà amb les pensions? Seran més altes o més baixes? I que passaria si s'esdevingués un boicot? Realment Espanya el farà?

Per tal de saber que passaria amb les pensions en una possible independència, primer hem de saber com funcionen actualment. Al món, hi ha dos tipus de sistemes de pensions: el de capitalització i el de repartiment. En el primer cas, els treballadors estalvien diners en un fons de capital, que s'inverteix en diferents llocs per tal d'anar generant interessos. Tots els diners acumulats serveixen per pagar les funcions del treballador un cop es jubila. Però a Espanya, el sistema públic de pensions és el de repartiment, el qual funciona de manera que les cotitzacions dels treballadors d'avui es reparteixen entre els pensionistes d'avui.

Si Catalunya s'independitzés, evidentment, seguirien havent treballadors que seguirien cotitzant, per tant continuaria havent-hi diners per pagar les pensions. Però el que potser no és tan evident és que si aquestes pensions serien més altes o més baixes. Aquest fet depèn de tres factors: en primer lloc, del nombre de treballadors, com més treballadors hi hagin més toca per a cada pensionista. En segon lloc, del salari dels treballadors, com més diners guanyen de mitjana més paguen. I en tercer lloc, el percentatge d'aquest salari que es paga de cotització, com més paga el treballador més toca per a cada pensionista.

A Catalunya, hi han 2'54 treballadors per a cada pensionista, mentre que a Espanya n'hi ha 2'48. El salari mitjà a Catalunya és de 24.449€ i a Espanya és de 22.790€. I finalment, si es donés el cas de pagar el mateix percentatge de

cotització que es paga ara formant part d'Espanya podria haver-hi un 10% més⁵.

Un dels arguments que actuen contra la independència, és dir que aquesta seria molt més pobre, ja que perdria fins i tot un 9% del PIB català a causa d'un boicot d'Espanya als productes catalans. Però realment això és cert? Actualment, el PIB de Catalunya està repartit de manera que el 40% fa referència al mercat interior i el 60 % a les exportacions, de les quals un 30% són a Espanya i l'altre 30% a la resta dels països. Tot i això, com que per fer molts dels productes que s'exporten a Espanya s'han hagut de comprar prèviament a l'exterior, el valor real de les exportacions a Espanya és menor, concretament un 22.5%.

En cas que Espanya deixés de comprar els productes de Catalunya, els empresaris catalans no llençarien aquests productes que no han estat venuts, sinó que en rebaixarien el preu i els vendrien a mercats alternatius. Llavors el preu d'aquests productes es reduiria, possiblement, a la meitat, però això significaria que l'efecte del boicot també seria la meitat.

Tal com s'ha dit anteriorment, la independència suposaria la pèrdua d'un 9% del seu PIB, i per tal que això sigui efectiu, les exportacions al mercat espanyol haurien de baixar un 80% i els productors catalans haurien de vendre els seus productes a l'exterior a la meitat del preu.

Però, és inversemblant que les exportacions catalanes a la resta d'Espanya arribessin a baixar un 80%: En primer lloc, un boicot d'aquesta mida tindria conseqüències gravíssimes per a l'economia espanyola, el que porta a pensar que la reclamació d'un boicot és, simplement, una amenaça. És a dir, ara interessa anunciar-les, però quan arribi el moment, degut als seus propis interessos trobaran difícil portar-les a terme. En segon lloc, si els consumidors i les empreses espanyoles fessin boicot a les empreses catalanes, alhora també el farien a les multinacionals localitzades a Catalunya com ara Volkswagen o Repsol, ja que seria difícil distingir si els productes d'aquestes empreses provenen de Catalunya o d'altres llocs i, evidentment, els mateixos espanyols

---

⁵ Dades extretes del Cercle Català de Negocis.

no voldrien perjudicar les empreses dels seus socis europeus, com Volkswagen i, encara menys, les seves pròpies, com Repsol. I finalment, segons les dades d'exportacions catalanes del 2011, només un terç corresponen a béns de consum, és a dir, els productes que es troben a les botigues i que per tant, és més fàcil fer un boicot. La resta, són béns intermedis, dels quals no és fàcil trobar un bon substitut a bon preu.

El boicot que es va fer al cava, va fer caure un 6.5% les vendes. En el cas que es faci un boicot molt més gran, per exemple del 50%, i no només al cava sinó a tots els béns de consum, i en el cas que també es faci un boicot del 20% als béns intermedis, llavors, ens trobaríem davant del pitjor dels boicots possibles. Però, com s'ha dit anteriorment, els productes no venuts a Espanya no es llancen, es venen a l'exterior a la meitat del preu, de manera que el pitjor dels casos només seria capaç de rebaixar un 2% del PIB català.

5.5 Arguments en contra de la independència

L'argument més comú és dir que "Catalunya és massa petita per a poder ser un país independent". Però realment, no hi ha cap teoria econòmica raonable que digui que un país ha de tenir un mínim tamany o que el fet que un país sigui més gran fa que sigui més viable econòmicament, ja que el nivell de renda per càpita o la taxa de creixement de l'economia no està relacionat amb el tamany d'un país.

Un altre argument en contra de la independència és que "marxar d'Espanya seria "suïcida" ja que Espanya és el nostre mercat més gran." És cert que Espanya és el mercat més gran de les empreses catalanes, però es possible que ho sigui o bé per la qualitat dels productes o bé pel seu preu. Per tant, atenent al cas en que la independència no faci variar ni el preu ni la qualitat, aquest mercat no tindria perquè perdre's.

També hi ha l'argument que diu que "per a obtenir la independència, cal una guerra i això seria molt més costós que qualsevol benefici econòmic que se'n pugui derivar" En part, és cert que la independència és indesitjable si el preu

que hem de pagar per a obtenir-la és una guerra. Però la veritat és que avui en dia hi ha diversos exemples que han aconseguit la independència sense haver de passar per un conflicte bèl·lic. Aquest és el cas de països com ara Txèquia, Eslovàquia, Estònia, Letònia, Lituània i moltes altres antigues repúbliques soviètiques que han assolit la independència de manera pacífica, i per tant, qui diu que Catalunya no s'hi podria unir?

A més a més, han sorgit campanyes en contra de la independència en les quals indiquen quins són els arguments que combaten contra la secessió de Catalunya. Una de les més recents és l'anomenada "Dret a Saber" del Partit Popular. En aquesta campanya publiquen arguments, els quals impliquen la inviabilitat d'un estat propi per a Catalunya.

Segons aquesta campanya "els secessionistes, ignoren els tractats de la Unió Europea sobre la continuïtat d'una Catalunya separada d'Espanya a Europa". Asseguren que les disposicions de l'article 20 deixen clar que "la ciutadania europea només existeix amb la ciutadania d'un Estat membre, no és substitutiva d'aquesta". Per tant, si una regió deixa de pertànyer a un Estat membre, els seus ciutadans no només perden la nacionalitat de l'Estat membre, sinó també perden la ciutadania europea; és a dir, la regió independitzada sortiria automàticament de la UE.

A més, afirmen que l'article 49 aclareix que la sol·licitud d'adhesió a la Unió Europea ha de passar per l'aprovació de la Comissió, del Parlament Europeu amb majoria i del Consell per unanimitat. El Consell és el conjunt d'Estats membres de la UE. Perquè un país pugui iniciar el procés d'adhesió a la UE primer ha de comptar amb el suport unànim de tots els països membres de la UE. Si hi ha un país en tota la UE que no dóna suport a la candidatura, el país independitzat no podria adherir-se a la UE, essent rebutjada la seva sol·licitud de candidat.

En el cas d'una hipotètica independència de Catalunya, Espanya podria bloquejar l'entrada de Catalunya a la UE, i fins i tot països que presenten tensions nacionalistes com el Regne Unit, Bèlgica, França o Itàlia podrien bloquejar l'adhesió de Catalunya, doncs si un país s'hi oposa, ja no podria adherir-se a la UE.

En canvi, però, altres campanyes asseguren la possibilitat de l'accés de Catalunya dins d'Europa, per exemple "The Catalan Project" i "Col·lectiu Wilson" entre d'altres. A més, un altre punt interessant en referència al que s'ha dit anteriorment de la Unió Europea és que com s'ha esmentat, assenyalen que Catalunya amb la independència quedaria fora d'Europa. Però quina Europa? Ja que hi ha moltes europes: Hi ha la Unió Europea, que és una associació d'estats amb un mercat únic i institucions polítiques comunes. Hi ha també l'Eurozona, que són tots els països que tenen l'Euro com a moneda. L'Espai Schengen, que permet la lliure circulació de persones, i finalment, l'Acord Europeu de Lliure Comerç, format per estats que no volen entrar a la Unió Europea, però si fer-hi negocis sense pagar aranzels a les fronteres.

En tot cas, tampoc està clar que si Catalunya es separés d'Espanya marxaria de la Unió Europea, ja que no hi ha cap llei que digui ni que sí ni que no.

Encara que estar fora de la Unió Europea tampoc és tan negatiu. Hi ha gent que pensa que potser és millor estar fora, com ara el 14% de la meua enquesta que he realitzat. O també de gent important, com ara David Fernandez, diputat de la CUP, que ho va demostrar quan va dir que "*Hi ha vida fora de la Unió Europea*".

En cas que Catalunya s'independitzés i l'expulssessin de la Unió Europea, el màxim interessat en no posar barreres comercials amb Catalunya seria Espanya, ja que la major part de les seves mercaderies que van a Europa passen per l'eix del Mediterrani. Així, si a base de fronteres i aranzels volguessin aïllar Catalunya d'Europa, també aïllarien a Espanya.

A més, Catalunya podria estar a l'Acord Europeu de Lliure Comerç i continuar comerciant amb altres països sense pagar aranzels. També podria continuar utilitzant l'Euro, tal i com fan Kosovo, Montenegro i Andorra, que no són de la Unió Europea. L'única cosa que no està clara és que si Catalunya deixa la Unió Europea deixaria l'espai Schengen, el fet de travessar la frontera sense cap control, ja que requereix la unanimitat de tots els estats que hi formen part, per tant, en el cas que el govern espanyol decidís votar negativament, podria excloure a Catalunya de l'espai Schengen. Però no podria evitar que els catalans es moguessin lliurement per Europa, ja que mantindrien la nacionalitat

espanyola tal com garanteix l'article 11.2 de la Constitució. *“Cap espanyol d'origen podrà ser privat de la seva nacionalitat”*.

Arran d'això, anteriorment s'h comentat que la hipotètica independència voldria comptar amb l'Euro segons els enquestats. Doncs bé, també hi ha arguments que indiquen que aquest fet no seria possible. Va ser el governador del Banc d'Espanya, Luis María Linde, qui va qüestionar les conseqüències monetàries de Catalunya, ja que afirma que “s'han fet moltes hipòtesis sobre la possibilitat que un Estat o part d'un Estat membre de la Unió Econòmica pogués continuar utilitzant l'euro. Algunes d'aquestes hipòtesis no tenen rigor i no s'ajusten a les regles de funcionament de la unió monetària” justificant que la conclusió d'aquesta secessió “provocaria la fallida total de la part seccionada”. Per tant, i en paraules textuais del governador “la ruptura implicaria danys per a tothom, és a dir, tindria efectes negatius en totes dues parts”. Però realment la qüestió que ens interessa saber és que passaria sense l'Euro, davant d'això respon que “la hipotètica Catalunya independent hauria de crear la seva moneda, amb una taxa de canvi diferent de la de l'euro, cosa que implicaria que pràcticament no es podrien valorar ni els actius ni els passius, que els deutes estarien referenciats en una moneda aliena, en aquest cas l'euro, i probablement molt més cara que la nova divisa, i que els actius per fer-los front valdrien menys”.

Però, val a dir que davant d'això els independentistes asseguren que tot i que la prosperitat a llarg termini d'un país hauria de ser independent de la moneda que utilitzi, el comportament de l'economia en el curt termini es veu molt influït pel tipus d'interès, el tipus de canvi, i l'oferta de crèdit bancari, els quals depenen dels arranjaments monetaris adoptats per un país i de la seva política monetària. Entre aquests possibles arranjaments, hi ha el de crear una nova moneda i establir un sistema monetari propi.

Un altre argument proposat per la campanya “Dret a Decidir del PP Català, és el que mostra la imatge següent:

Comenten que els independentistes ignoren la relació comercial amb Espanya, la qual comporta un superàvit de 24.200 milions d'euros. El que és cert, però, és que a la imatge hi ha representades dues fletxes. La fletxa vermella representa el dèficit fiscal, és a dir, els diners nets que els catalans aporten a Espanya. D'altra banda, la fletxa verda té una altra direcció, d'Espanya a Catalunya, i fa referència als diners que arriben a Catalunya, ja que els catalans venen a Espanya més del que compren. Amb això transmeten que el dèficit fiscal de Catalunya és compensat pel saldo comercial.

Ara bé, què passa amb el valor dels productes venuts? És a dir, a la imatge faltaria una altra fletxa amb una direcció de Catalunya a Espanya que indiqués el valor d'aquest productes que els espanyols han comprat a Catalunya, que evidentment tindrien el mateix valor, és a dir, 24.200 milions d'euros.

Per tant, hi haurien dos fletxes amb la mateixa magnitud: 24.200 milions d'euros positius d'Espanya a Catalunya gràcies a la comercialització i 24.200 milions d'euros negatius de Catalunya a Espanya pel valor dels productes. I finalment una darrera magnitud de 16.500 milions d'euros negatius que fan referència al dèficit fiscal. Tenint en compte això, la suma total és -16.500 milions d'euros.

Per tant, el saldo comercial no alteraria la balança fiscal.

6. ALTRES OPCIONS:

6.1 Què passaria amb una Catalunya dins d'una Espanya federal?

Després d'analitzar les enquestes comentades en el segon punt del Treball, vaig poder observar que el federalisme era un sistema força demanat per la població. El federalisme, tal i com apunta el membre del PSC, Miquel Iceta, és un camí per perfeccionar la democràcia i acomodar la diversitat, especialment adequat per organitzar la convivència en llibertat de pobles diferents que acorden construir estructures estatals comunes, que uneixen eficàcia i proximitat, la força de la unió i el respecte de la diversitat.

Però abans que res, per tal de poder formar part d'aquest sistema, s'ha de modificar la Constitució espanyola i fer un nou pacte constitucional que faci d'Espanya un veritable estat federal. Aquesta modificació de la Constitució, que hauria de ser sotmesa al vot ciutadà, hauria de contemplar:

- El reconeixement d'Espanya com a Estat federal i de les nacions, nacionalitats i regions que la integren.
- La conversió del Senat en un Consell Federal.
- La claredat en la distribució de competències.
- Les relacions de col·laboració entre les Comunitats Autònomes i d'aquestes amb l'Estat.
- La descentralització del poder judicial.
- La regulació del finançament de les CCAA segons els principis de solidaritat i ordinalitat.
- La reforma del Tribunal Constitucional i d'altres institucions de l'Estat.

Si ens posem a parlar de termes econòmics, els territoris federats recapten, tot i que de manera integrada amb el Govern federal, els impostos, entre els quals hi ha el de la renda, amb un tipus que sol fixar el Parlament federal i que en algun cas –com amb l'IVA– està cedit al 100% als territoris federats. Cada Administració té els seus propis impostos (que regula) o el dret a una part dels que recapta. Es publiquen les balances fiscals. Alguns països tenen dos impostos sobre la renda: el federal (el mateix per a tot el país) i el de cada territori federat, que pot variar en els tipus.

La recaptació aniria a càrrec d'una Agència Tributària consorciada entre la Generalitat i l'Estat.

I finalment, les competències de l'Estat i les comunitats autònomes s'estableixen en el text constitucional. Aquesta definició de les respectives competències, en la mesura que suposa distribuir poder, forma part essencial del nou pacte federal. D'aquesta manera es posa fi al principi dispositiu, que deixava a l'atzar dels Estatuts de les CCAA les competències que volguessin assumir, i indirectament, les que quedaven a l'Estat; aquest canvi incideix òbviament en la naturalesa dels estatuts d'autonomia. La determinació de les competències s'estableix en una llista única en què s'enumeren les competències de l'Estat. Tota la resta de matèries i funcions correspon a les comunitats autònomes. Aquesta és la clàusula tradicional d'atribució de competències a la Federació, que permet que totes les altres siguin dels estats o els territoris federats.

Una llista única de competències recollirà les competències exclusives de l'Estat. La Constitució establirà també els mecanismes per a que l'exercici de les seves competències per part de l'Estat no impliqui cap minva de la capacitat d'autogovern de les CCAA.

Respecte a si realment és un sistema que pot fer tirar endavant a Catalunya, segons Iceta, l'estat federal suposaria la solució del problema territorial a Espanya, el reconeixement de la seva plurinacionalitat, i el respecte a les singularitats d'alguns territoris, com ara Catalunya o Euskadi. Suposaria un millor tracte econòmic i una millor distribució competencial. Catalunya se sentiria més còmoda i millor representada. Però, en cap cas, seria el remei miracle a tots els problemes dels catalans i catalanes, ja que els problemes d'atur, d'accés a l'habitatge, de desigualtats, no es resolen amb cap fórmula màgica.

6.2 Hi ha possibilitats d'una Catalunya viable com a estat confederal?

En aquest tipus d'estat cada país membre aporta diners al pressupost de les institucions confederals i a un eventual fons de solidaritat, d'acord amb la seva prosperitat relativa o el seu pes demogràfic. Tanmateix, cada Estat gaudeix del seu propi sistema impositiu, fins i tot quan es tendeix a una harmonització fiscal i a una moneda comuna. L'espai delimitat per la Confederació permet la lliure circulació de mercaderies, serveis i capitals, a partir de regles comunes de funcionament de la competència.

7. EL PAS CAP A L'AUTODETERMINACIÓ

Evidentment, aquest apartat no estava previst en iniciar el Treball de Recerca, però després de fer-se pública la pregunta i la data del referèndum he decidit dur a terme una anàlisi sobre la futura consulta.

El dia 12 de desembre del 2013, el president de la Generalitat de Catalunya, Artur Mas, amb el suport dels grups de Convergència i Unió, Esquerra Republicana de Catalunya i Iniciativa per Catalunya Verds, entre d'altres, va anunciar que el referèndum de la independència tindria lloc el 9 de novembre de 2014 i constaria de dos apartats: “Vol que Catalunya sigui un Estat?” i “En cas de resposta afirmativa, vol que aquest Estat sigui independent?”.

Certament, era convenient una única pregunta, és a dir, formular una sola qüestió la qual optés a una sola resposta: Sí o No, evitant així tot tipus d'ambigüitat. Però la proposta que s'ha escollit és dur a terme una consulta que té tres opcions de resposta: Estat Independent (Sí i Sí), Estat no Independent (Sí i No) i que Catalunya no sigui un Estat (No) i aquest fet pot culminar en un resultat poc clar a causa d'un procés electoral amb més de dues alternatives, i pot donar-se el fet que cap de les tres respostes no superi el 50%.

Però abans d'analitzar les preguntes, s'hauria de saber si realment el dia 9 de novembre de 2014 es coneixerà com el dia del pas cap a l'autodeterminació. En principi, tal i com indica l'article 2 de la Constitució Espanyola⁶, cap Comunitat Autònoma pot tenir personalitat en si mateixa i per tant, no té cap tipus de dret per accedir a l'autodeterminació. A més a més que l'article 1 ja indica amb claredat que “la sobirania nacional resideix en el poble espanyol”. I es per això que el Govern s'oposa a aquesta consulta i assegura que utilitzarà tots els instruments necessaris perquè no es convoqui, però a dia d'avui fins que la Generalitat o el Parlament català no donin més passos per convertir els acords polítics en actes jurídics, el Govern no podrà prendre mesures com la d'acudir al Tribunal Constitucional (TC).

---

⁶ Article 2 de la Constitució Espanyola: La Constitució es fonamenta en la indissoluble unitat de la Nació espanyola, pàtria comuna i indivisible de tots els espanyols, i reconeix i garanteix el dret a l'autonomia de les nacionalitats i regions que la integren i la solidaritat entre totes elles.

Per la seva banda, d'acord amb el que estableix la Llei 4/2010, del 17 de març, de consultes populars per via de referèndum, una de les vies a través de la qual es podria fer efectiu l'exercici del "dret" dels ciutadans i les ciutadanes de Catalunya a ser consultats sobre el seu futur polític és l'impuls d'una consulta popular en l'àmbit de Catalunya.

De totes maneres, en cas que Catalunya decidís convocar el referèndum sense ser legal, llavors el Govern podria aplicar l'article 155 de la Constitució, fet que li permetria "obligar-la al compliment forçós de les dites obligacions" tal i com diu la llei.

Dins d'aquest context podríem recordar el Gràfic 2 comentat anteriorment que indicava clarament que el 65% dels enquestats no dubtaria en apostar a favor de la independència.

8. CONCLUSIONS

Els resultats de la recerca han comportat les següents conclusions:

- Respecte a la situació econòmica actual de Catalunya com a Comunitat Autònoma, i basant-se en els resultats publicats per la Generalitat de Catalunya, la qual informa dels ingressos destrets i de les despeses rebudes, ha permès deduir que actualment estem patint un dèficit fiscal elevat, concretament de 16.543 milions d'euros, és a dir el 8,5% del PIB.

- Pel que fa a la resposta de si Catalunya és realment viable econòmicament per tal d'accedir a la independència, un cop finalitzat l'estudi, el resultat obtingut ens indica que Catalunya com a estat independent tindria uns ingressos nets, la qual cosa implica que hi ha una clara viabilitat de la independència, ja que la suma dels ingressos és superior a la suma de les despeses. De manera que, per exemple el 2010, els ingressos correspondrien a un total de 49.442 milions d'euros i les despeses a un total de 44.937. Per tant, finalment Catalunya tindria un ingressos nets de 4.505 milions d'euros.

- Finalment, respecte l'últim objectiu, on es plantejava la possibilitat d'alternatives a la independència s'ha pogut deduir davant el sistema federal i confederal, que ambdós podrien significar un bon destí per al futur de Catalunya, ja que tots dos aposten per la solidaritat i la plurinacionalitat de cada un dels territoris, sempre que es fixessin uns màxims a la col·laboració interterritorial.

La meva opinió envers el Treball de Recerca realitzat pot definir-se com un gran progrés a nivell personal i sobretot a nivell psicològic. Al llarg del desenvolupament del Treball he anat aprenent, intercanviant opinions i mirant de cara al futur, i considero que això em servirà per al dia de demà.

Pel que fa als resultats obtinguts, la veritat és que no tenia cap conclusió marcada prèviament, però òbviament la ideologia de cadascú es té molt en compte alhora de respondre una pregunta com aquesta, i és per això una de les raons per les qual he plantejat aquest Treball.

9. BIBLIOGRAFIA I WEBGRAFIA

BIBLIOGRAFIA

ALBAREDA, Joaquim. *Catalunya en un conflicte europeu*. Edicions 60.

CUADRAS MORATÓ, Xavier; GUINJOAN, Modest. *Sense Espanya. Balanç econòmic de la independència*. Pòrtic. Barcelona, 2011.

DURÁN-PICH, Alfons. *A la independència per la butxaca*. Angle Editorial. Barcelona, 2012.

MALUQUER DE MOTES I BERNET, Jordi. *Història econòmica de Catalunya*. Proa. Barcelona, 1998.

PARELLADA, Martí. *Estructura econòmica de Catalunya*. Espasa Calpe. Madrid, 1990.

PEDRET I SANTOS, Ferran. *Nosaltres, els federalistes*. Edicions Els Llums. Barcelona, 2013.

ROS HOMBRAVELLA, Jacint. *Més val sols... La viabilitat econòmica de la independència de Catalunya*. La Magrana. Barcelona, 2008.

L'economia de Catalunya: Diagnòstic estratègic. "La Caixa". Barcelona, 2012.

WEBGRAFIA

Amb independència. < <http://ambindependencia.cat/>>

Assemblea Nacional Catalana. <<http://assemblea.cat/>>

Cercle Català de Negocis. <<http://www.ccncat.cat/estudis-i-informes>>

Col·lectiu Wilson. <<http://www.wilson.cat/en/>>

Generalitat de Catalunya. < <http://www.gencat.cat/>>

ARTICLES DE PÀGINES I LLOCS WEB

ANTÀS, Pol. Dos més dos són dos mil. [En línia]. Col·lectiu Wison. 23-11-12. Disponibles des d'Internet en: < <http://wilson.cat/ca/mitjans-escrits/articles-dels-membres/item/216-dos-m%C3%A9s-dos-s%C3%B3n-mil-els-efectes-comercials-de-la-independ%C3%A8ncia.html>>

BADENES, Jesús. La viabilitat econòmica d'una Catalunya independent [En línia]. Diari de Girona. 16-9-12. Disponible des d'Internet en: <<http://www.diaridegirona.cat/catalunya/2012/09/16/viabilitat-economica-duna-catalunya-independent/581708.html>>

BOSCH, Nuria. Independència = a solvència [En línia]. Directe. 7-1-2013. Disponible des d'Internet en: <<http://www.directe.cat/noticia/270179/nuria-bosch-independencia-a-solvencia>>

CARDÚS I CARDELLACH, Pere. Ingressos i despeses addicionals de l'estat català [En línia]. Vila web. 24-9-2012. Disponible des d'Internet en: <<http://www.vilaweb.cat/noticia/4042237/20120924/ingressosdespeses-addicionals-lestat-catala.html>>

DRET A SABER. Catalunya a Europa? [En línia]. Disponible de d'Internet en: < <http://www.dretasaber.com/?p=491>>

<<Espanya ens roba? [En línia] Disponible des d'Internet en: < <http://www.dretasaber.com/?p=316>>

GALÍ, Jordi. Estat propi i euro. [En línia] Disponible des d'Internet en: <<http://wilson.cat/ca/mitjans-escrits/articles-dels-membres/item/222-estat-propi-i-euro.html>>

PUJOL, Jordi. Viabilitat o inviabilitat de Catalunya [En línia]. 11-1-2012. Disponible des d'Internet en: < <http://www.jordipujol.cat/ca/jp/articles/11313>>

RUBIROLA, Miquel. Catalunya independent obtindria uns ingressos addicionals nets que es podrien dedicar a incrementar els serveis públics o a abaixar impostos. [En línia] 15-10-2012 < <http://www.relleu.cat/revista/114-115-octubre-2012-marc-2013/l-economia-catalana-en-el-marc-politic-de-la-independencia>>

SALA I MARTÍN, Xavier. Crisi (42): Catalunya és inviable. *La Vanguardia*. 2-9-12. Disponible des d'Internet en:
<<http://www.fundaciocatalunyaestat.cat/2012/09/02/catalunya-es-inviable-xavier-sala-i-martin/>>

<< Dret a saber. [En línia]. 16-6-2013. Disponible des d'Internet en:
<<http://wilson.cat/ca/mitjans-escrits/articles-dels-membres/item/230-dret-a-saber.html>>

<< El dividend fiscal de la independència. [En línia] 21-11-2012. Disponible des d'Internet en:
<<http://wilson.cat/ca/mitjans-escrits/articles-dels-membres/item/210-el-dividend-fiscal-de-la-independencia.htm>>

LA VANGUARDIA. La qüestió catalana, les alternatives. 20-10-2013.

<< Linde defensa que una Catalunya independent estaria fora de l'euro. 15-11-2013

ANNEXOS

ANNEXOS

1. Enquesta personal realitzada al voltant de les Terres de l'Ebre.
2. Entrevista personal feta a Miquel Iceta i Llorens, polític català, membre del Partit de Socialistes de Catalunya (PSC) i actual secretari primer del Parlament de Catalunya.

La independència de Catalunya

Estudi sobre l'opinió de la viabilitat d'una Catalunya independent

*1. Sexe

- Femení
- Masculí

*2. Edat

*3. Nivell d'estudis

- Educació primària
- Educació secundària
- Batxillerat
- Formació professional
- Estudis universitaris
- Doctorat
- Altres (Indiqueu quins)

*4. Ocupació

- Estudiant
- Assalariat
- Autònom
- Desocupat
- Jubilat
- Funcionari
- Altres (Indiqui quina)

5. Quin creu que seria el millor model de relació entre Espanya i Catalunya?

- Regió d'Espanya
- Comunitat Autònoma d'Espanya
- Estat dins d'una Espanya federal
- Estat Independent
- NS/NC

6. Si es celebrés un referèndum oficial sobre la independència de Catalunya, vostè votaria...

- A favor
- En contra
- En blanc
- S'abstindria

7. Independentment de la seva ideologia, creu que Catalunya és suficientment viable per a independitzar-se?

- Sí
- No
- NS/NC

8. Una Catalunya independent hauria de formar part de la Unió Europea?

- Sí
- No
- NS/NC

9. I tenir l'Euro com a moneda?

- Sí
- No
- NS/NC

10. En quant de temps creu que Catalunya pot aconseguir la independència respecte d'Espanya?

- En els propers 5 anys
- D'entre 6 a 10 anys
- D'entre 11 a 20 anys
- Més de 20 anys
- NS/NC

11. Creu que Catalunya acabarà sent independent?

- Sí
- No
- NS/NC

12. Què n'opina del sentiment independentista català?

Annex 2

1. Què entén vostè per federalisme?

El federalisme és un camí per perfeccionar la democràcia i acomodar la diversitat, especialment adequat per organitzar la convivència en llibertat de pobles diferents que acorden construir estructures estatals comunes, que uneixen eficàcia i proximitat, la força de la unió i el respecte de la diversitat.

Federalisme és autogovern i govern compartit i, per això, és la millor manera d'organitzar estats o unions d'Estats en un món d'interdependències creixents i sobirania compartides, en un món en el que el mateix concepte de sobirania es difumina cada dia que passa.

Els federalistes pensem que diverses nacions poden conviure en un Estat, i que la millor manera de fer-ho és dotant a aquest Estat d'una estructura federal. No ha d'estranyar la dificultat que tenen els nacionalistes, siguin d'on siguin, per acollir el plantejament federal, ja que per a ells, des de la seva visió estreta, a una nació correspon un Estat i a un Estat correspon una sola nació, i com més homogeneïtat millor.

2. Quins passos s'haurien de seguir per poder accedir a un Estat Federal?

S'ha de modificar la Constitució espanyola i fer un nou pacte constitucional que faci d'Espanya un veritable estat federal. Aquesta modificació de la Constitució, que hauria de ser sotmesa al vot ciutadà, hauria de contemplar:

- El reconeixement d'Espanya com a Estat federal i de les nacions, nacionalitats i regions que la integren.
- La conversió del Senat en un Consell Federal.
- La claredat en la distribució de competències.
- Les relacions de col·laboració entre les Comunitats Autònomes i d'elles amb l'Estat.
- La descentralització del poder judicial.
- La regulació del finançament de les CCAA segons els principis de solidaritat i ordinalitat.
- La reforma del Tribunal Constitucional i d'altres institucions de l'Estat

3. Quines competències hauria d'assumir la Generalitat que avui en dia corresponen a l'Estat?

Tal i com diu la proposta de reforma federal que vam elaborar a la Fundació Rafael Campalans, les competències de l'Estat i les comunitats autònomes s'estableixen en el text constitucional. Aquesta definició de les respectives competències, en la mesura que suposa distribuir poder, forma part essencial del nou pacte federal. D'aquesta manera es posa fi al principi dispositiu, que deixava a l'atzar dels Estatuts de les CCAA les competències que volguessin assumir, i indirectament, les que quedaven a l'Estat; aquest canvi incideix òbviament en la naturalesa dels estatuts d'autonomia, qüestió a la qual ens referirem més endavant.

La determinació de les competències s'estableix en una llista única en què s'enumeren les competències de l'Estat. Tota la resta de matèries i funcions correspon a les comunitats autònomes. Aquesta és la clàusula tradicional d'atribució de competències a la Federació, que permet que totes les altres siguin dels estats o els territoris federats.

Una llista única de competències recollirà les competències exclusives de l'Estat. La Constitució establirà també els mecanismes per a que l'exercici de les seves competències per part de l'Estat no impliqui cap minva de la capacitat d'autogovern de les CCAA.

4. En termes econòmics, qui recaptaria els impostos? La Generalitat o l'Estat?

En el nostre model, la recaptació aniria a càrrec d'una Agència Tributària consorciada entre la Generalitat i l'Estat.

5. L'economista Nuria Bosch i la Generalitat de Catalunya presenten els Resultats de la balança fiscal de Catalunya dels anys 2006, 2008, 2009 i 2010. Per això m'agradaria continuar el mateix esquema i aconseguir el resultat de la balança fiscal de Catalunya dins d'una Espanya Federal, per tant, en cas d'un Estat Federal, com quedaria representada la balança fiscal de Catalunya?

Nosaltres creiem en el respecte al principi d'ordinalitat. Catalunya seguiria sent aportadora "neta" de recursos a la bossa del sistema, però a l'hora del repartiment no hauria de ser penalitzada i caure posicions en el rànquing de recursos disponibles per càpita, respecte a la que tenia abans de l'anivellament.

6. Creu que un Estat Federal suposaria una solució definitiva per a Catalunya? Per què?

Crec que l'estat federal suposaria la solució del problema territorial a Espanya, el reconeixement de la seva plurinacionalitat, i el respecte a les singularitats d'alguns territoris, com ara Catalunya o Euskadi. Suposaria un millor tracte econòmic i una millor distribució competencial. Catalunya se sentiria més còmoda i millor representada. Però, en cap cas, seria el remei miracle a tots els problemes dels catalans i catalanes. Com tampoc no ho és la independència.

Els problemes d'atur, d'accés a l'habitatge, de desigualtats, no es resolen amb cap fórmula màgica.

7. Quins inconvenients polítics, econòmics o bé socials suposa la independència de Catalunya?

Personalment crec que amb la independència Catalunya hi tindria més a perdre que a guanyar, sempre que a Espanya es produeixin els canvis que abans apuntava. Normalment es menystenen els costos econòmics de la creació d'un nou Estat, es menystenen els costos de tota mena del deteriorament de les relacions de Catalunya amb els seus veïns, es nega l'evidència que al menys per un cert temps Catalunya quedaria fora de la Unió Europea en una situació difícil i altament perjudicial en aquests moments, i es menystenen els perjudicis per a les empreses catalanes en les seves relacions comercials amb la resta d'Espanya.

El cert és que fins ara el debat sobre aquesta qüestió ha estat molt esbiaixat i poc rigorós. Arribat el moment de la consulta caldrà establir les pautes per un debat seriós sobre les diverses opcions que s'ofereixin als catalans, els seus avantatges i els seus inconvenients.

8. Té alguna cosa per afegir sobre la situació actual de Catalunya?

No em cansaré d'alertar contra el xoc de trens. Sóc militant de l'acord i del pacte. Sí, les terceres vies, son infinitament millors que el xoc de trens o els carrerons sense sortida. Han decidit que és el moment d'acabar amb l'etern empat entre una Espanya incapaç de culminar l'homogeneïtat nacional que defineix els Estats-Nació i una Catalunya incapaç d'assolir la independència. Hi ha fórmules federals que farien possible conciliar interessos diferents, compartir identitats, assegurar respecte a la diversitat i construcció d'un projecte comú, autogovern i govern compartit.

Necessitem treballar per a l'acord perquè el cost de l'enfrontament és insuportable. Personalment estic convençut que així no podem seguir, que hem de substituir l'Estatut del 2006 alterat pel Tribunal Constitucional després que el votessin els ciutadans i ciutadanes de Catalunya per un nou pacte que també haurà de ser referendat per la ciutadania, com també ho estic que la independència seria perjudicial pels catalans i pel conjunt dels espanyols

La meva reflexió és una crida contra l'engany. Una denúncia dels que proposen solucions màgiques a problemes complexos. Trencar amb la resta d'Espanya, lluny d'enfortir-nos ens afebliria, i crearia una divisió interna que posaria en risc l'idea d'un sol poble.

Les societats tenen una por creixent al futur, a la por dels sectors tradicionalment més desvalguts s'hi afegeix ara la por d'una classe mitjana que està deixant de ser-ho, que ara és també víctima de la precarització. La solució a l'atur i les desigualtats no és la creació de noves fronteres sinó un canvi de les regles de joc. El capitalisme desregulat crea atur, desigualtats i pobresa per sobre de les fronteres.

La meva reflexió és també una crida contra la resignació. Contra la tesi segons la qual no hi ha res a fer, contra els que diuen que no hi ha alternativa, contra els que es rendeixen davant les desigualtats, la pobresa i els desequilibris creats per un capitalisme financer global que no accepta ni regles ni límits, que oblida els drets i la dignitat de les persones, que destrueix la cohesió social.